

Gheara

Când ajunse acasă, Seyyed¹ Ahmad aruncă o privire bănuitoare prin curte, apoi lovi cu bastonul ușa rezervorului, spoită în maro, și chemă încet:

— Robābeh!... Robābeh!...

Poarta fu deschisă de o fetiță lividă și speriată:

— Tu ești, frățioare? Urcă...

Ea îl luă de mână și amândoi pătrunseră într-o mică încăpere întunecoasă, ai cărei pereți erau umezi până la jumătate. Seyyed Ahmad își puse bastonul într-un ungher și se așeză pe vechiul covor de păslă ce acoperea o mică parte din cameră. Robābeh luă loc în fața lui. Contrar obiceiului său, era crispată și neliniștită. După ce-i cercetă o clipă ochii înlăcrimați, el o întrebă fără tragere de inimă:

— Unde-i maștera?

— S-a culcat, blestemata, acolo, în cameră.

— S-a culcat?

— Da... Astăzi măturam bucătăria, iar cu pliu-rile ciadorului am agățat cupa de porțelan, cea împopoțonată cu trandafiri; a căzut și s-a spart. De-ai ști ce mi-a aruncat în față maștera... M-a apucat de păr și smulgea din el cu amândouă mâinile... M-a izbit cu capul de perete. O potopea cu înjurături pe mama, îi spunea „afurisita de mă-ta”. Tata era aici și râdea...

Seyyed Ahmad avu o tresărire de mânie:

— Râdea?

— Râdea, râdea... Știi, nu era în apele lui. La fel ca luna trecută. Dintr-odată, a început să facă

1. Titlu dat celor considerați urmași ai Profetului.

spume, gura i s-a sucit, pe urmă a sărit la mașteră și a început s-o strângă de gât atât de tare, că-i ieșeau ochii din cap. Dacă Mâh Soltân n-ar fi fost de față, ar fi sugrumat-o. Acum știu cum a omorât-o pe mama.

Cu ochii strălucindu-i brusc, Seyyed Ahmed se revoltă:

— Cine ți-a spus că așa a omorât-o pe mama?

— Mâh Soltân s-a uitat atent la cadavru. E sigură că a strangulat-o înnodându-i părul în jurul gâtului și strângând... Ți-aduci aminte că-i pusese mâinile pe gât...

Cu ochii ațintiți asupra ei, Seyyed Ahmad își ridică mâinile uscate, cu degetele desfăcute, asemănătoare frunzelor de platan, apoi le strânse ca și cum ar fi sugrumat o ființă închipuită.

Robābeh, fără să-l piardă din ochi, se îndepărtă ușor.

— Carevasăzică nu s-a dus azi la moschee? se miră băiatul.

— Nu... nu se simțea bine. De la începutul după-amiezii a început să balmăjească vorbe fără nici o noimă – mereu aceleași lucruri discutate la moschee: abluțiuni, neprihănire, lumea de dincolo...

— Întreruperile postului, menstruațiile...

— Da... El întreba, el răspundea. Am crezut că înnebunise. Spunea lucruri de care mă rușinam...

Se apropie de fratele ei și-i puse mâna pe cap:

— Când o să plecăm până la urmă? Nu mi-ai spus clar că, după părerea lui Abbās, putem cumpăra cu unsprezece tomani și șase riali o vacă? O să luăm una slabă. O să spăl rufe, o să-mi câștig traiul. Vezi tu, cu cât o să plecăm mai devreme, cu-atât o să fie mai bine. Mi-e teamă.

— Să așteptăm vremea frumoasă. De câteva zile mă doare piciorul.

— De îndată ce-o să se facă frumos afară, o să plecăm, nu-i așa, frățioare? În orice caz, indiferent de ce se va întâmpla, o să ne fie mai bine ca aici.

Apoi amândoi tăcură.

Ahmad avea optsprezece ani. Era un băiat înalt, cu niște ochi arzători sub sprâncenele groase

împreunate, cu fața viguroasă; îi mijeau tuleiele deasupra buzelor. Robābeh, o brunetă de cincisprezece ani, avea sprânceene subțiri, buze roșii bine conturate, bărbie îngustă, mâini foarte mici. Semăna mai degrabă cu mama ei, pe când Seyyed Ahmad era leit tatăl său; purta chiar stigmatul teribilei lui maladii.

Seyyed Dja'far, tatăl, făcea tot felul de trucuri la moscheea regală. Și-i aduna pe cei fără ocupație în jurul lui și le explica prin întrebări și răspunsuri, fără nici o pompă, diferite probleme de morală și drept religios. Cunoștea la perfecție toate manevrele meseriei: când își vindea rețetele binecuvântării, oferea și un spectacol cu un scorpion negru, pe care îl dresase și căruia îi făcuse veninul inofensiv. Dar de la o vreme afacerile nu-i mergeau bine, deși câștiga încă atât cât să contribuie la cheltuielile gospodăriei.

Într-o seară, cu cinci ani în urmă, se întorsese beat, iar dimineața îi găsiseră nevasta, pe Soghrā, sufocată în camera ei. Pentru nimic în lume nimeni nu l-ar fi bănuț pe Seyyed Dja'far: toți crezură că ea murise de boală; singură Māh Soltān, sora vitregă a bieteii Soghrā, îl socotea răspunzător pe Seyyed Dja'far de moartea surorii ei. Două luni mai târziu, el s-a căsătorit cu Roghyeh Soltān.

Această nouă soție făcu din cei doi orfani, Ahmad și Robābeh, țăpii săi ispășitori. Nu-i cruța de nici un chin, de nici o cruzime. Lucru uimitor, Seyyed Dja'far, departe de a interveni, dimpotrivă, îngăduia relele tratamente pe care ea le aplica celor doi. Avusese copiii aceia încă de foarte tânăr, conform zicerii ce pretinde că un bun musulman e dator să procreeze fără zăbavă; nu se întrebese însă și dacă, atunci când copilul vine pe lume, se află totdeauna o bucată de pâine pentru el și o zdreanță să-i pui pe spate. Dar în prezent își privea progeniturile cu surprindere, mirându-se că sunt ale lui, și nu se gândea decât să scape cât mai devreme posibil de acele două guri de hrănit, ca să rămână doar cu Roghyeh. Ahmad și Robābeh s-au simțit repede o povară în

casa părintească, unde li se făcea o viață de nesuportat; suferința, puțin câte puțin, îi apropiase.

Roghyeh Soltân, spre a-i îndepărta de ea, le dăduse camera de deasupra rezervorului de apă, umed și întunecos. De aici venea durerea la picior de care Ahmad suferea de două luni și care nu se ameliorea, cu toate că-și făcuse rost în repetate rânduri de formule de binecuvântare. În fiecare zi, sprijinit într-un baston, Ahmad se ducea la cizmărie să lucreze. În ceea ce o privea pe Robābeh, își petrecea toate zilele cu treburile gospodărești, încurajată de gândul că seara o va găsi alături de fratele său, singura ei consolare. Ahmad se întorcea spre sfârșitul după-amiezii. Dacă Robābeh mai avea ceva de făcut, de pus la punct, el o ajuta să termine. Dacă ea plângea, plângea cu ea, și invers. Când venea noaptea, cinau în camera întunecoasă, apoi, învelțiți, își făceau lungi confidențe. Robābeh povestea ce a trebăluit toată ziua, iar Ahmad, ce a lucrat el. Vorbeau mai ales despre planul lor de plecare, căci hotărâseră să fugă din casa părintească.

Se agățaseră de ideea asta ascultându-l pe Abbās, un coleg al lui Ahmad care lucra cu el în bazar. Originar din Arangheh, din munți, băiatul vorbea atât de convingător despre viața ușoară și ieftină pe care o duceau în sat, încât capul lui Ahmad se umpluse de visuri în care apăreau case rustice, țărânci în pantaloni roșii, munți înverziți, izvoare încântătoare și toate celelalte întâmplări ale vieții, vara și iarna, așa cum i le evocase Abbās. A fost într-atât de sedus de asta, că i-a destăinuit prietenului său intenția de a fugi. Acesta a încuviințat repede și au hotărât că toți trei vor ajunge la Arangheh cu prima ocazie, iar acolo vor duce o nouă viață, în libertate.

În fiecare seară, Ahmad repeta în fața lui Robābeh detaliile, mereu aceleași, ale planului său. Ea îl asculta cu ochi strălucitori, admirând inteligența fratelui ei. Tablouri minunate răsăreau în imaginația sa de fată simplă. Singura călătorie pe care o făcuse în viața ei fusese un pelerinaj la Seyyed Malek Khātun, odinioară, și, de fiecare dată când venea vorba despre

Arangheh, ea revedea ziua aceea: la masă aveau supă cu fidea, era pe vremea când mama ei trăia, iar ea alergase atât de mult cu Tādji, fetița vecinilor, încât căzuse și-și zdrelise fruntea. Își închipuia Arangheh ca pe Seyyed Malek Khātun și îi promitea fratelui ei că o să se pună pe treabă imediat ce va sosi acolo, pentru a contribui la cheltuielile casei. Ahmad economisise deja unsprezece tomani și șase riali din salariul lui de zilier. Încă șase tomani și patru riali, și ar putea să-și cumpere o vacă și două capre; s-ar duce atunci să trăiască la Abbās; băieții ar cultiva pământul, Robābeh ar mulge animalele, ar face iaurt, ar pune dude la uscat; iarna, Ahmad ar repara pantofi; și, după doi ani, dacă i-ar da crezare lui Abbās, ar putea, prin munca lor, să aibă pământ și o casă.

Toamna, iarna, primăvara trecură, Ahmad lucra mereu pentru a-și rotunji economiile în cazul eventualei lor plecări. În ceea ce-o privea pe Robābeh, împacheta cu atenție și ascundea în vechiul ei cufăr tot ceea ce putea aduna de ici-colo, promițându-și să ia cu sine în curând acea modestă captură. Seara, când se culcau, nu vorbeau decât despre Arangheh și despre cum își vor pune intențiile în aplicare. Dar un eveniment neașteptat surveni.

Se întâmplă că, într-o zi, Mașdi Gholām, dăracitorul de pe colț, zărind-o pe Robābeh, o trimise pe mama lui să ceară mâna fetei. Seyyed Dja'far și Roghyeh Soltān își dădură bucuroși consimțământul. Dar această cerere îl supără pe Ahmad: dacă n-ar fi fost soră-sa, ajunsese să cugete, ar fi plecat cu doi ani mai devreme. Robābeh înțelegea ce simte fratele ei; ținu să-i arate că Mașdi Gholām nu-i plăcea și își spori tandrețea față de el, ceea ce nu-l făcu decât să-și piardă răbdarea. De altfel, piciorul îl durea din ce în ce mai tare, iar amenințarea asta surdă îi aducea tristețe și-l închidea în sine.

Într-o zi de pelerinaj, Seyyed Dja'far și Roghyeh Soltān luară drumul spre Șāh Abdolazim, unde urmau să petreacă noaptea. Robābeh, foarte bucuroasă de lipsa mamei vitrege, își făcu toaleta și chiar se fardă

cu alb de Tabriz șterpelit cu ceva timp în urmă de la cotoroață. Însă Seyyed Ahmad se întoarse în ziua aceea mai târziu decât de obicei și, chiar dacă n-o văzu cu ochii lui pe soră-sa machiindu-se, o idee dureroasă îi răsări în minte: tânăra și-ar lua astfel de libertăți numai dacă s-ar considera deja soția lui Mașdi Gholām; îl înșelase în legătură cu intențiile ei, renunțase la planul de a fugi, își găsisse în sfârșit soțul și hotărâse până la urmă să rămână...

Văzându-și fratele sosind, Robābeh alergă în întâmpinarea lui.

— Eram îngrijorată și mâhnită. De ce ai întârziat atâta?

— Am fost la Abbās.

— Frățieoare, diseară nu vor fi aici!

— Știu!

— Ce ai băut? Miroși. Ce-i cu privirea asta?

— Am băut vin. Abbās a insistat.

— Ai nevoie de vreo doctorie?

— La ce bun? Piciorul ăsta bolnav nu vrea să știe de nimic.

— Deci n-ai auzit ce povestește tata despre vin când alții îl ascultă?

— E meseria lui. Chiar tu mi-ai spus că Māh Soltān crede că era beat în seara când a sugrumat-o pe mama. Tot ce povestește face parte din meseria lui. De cumpără cineva de la vecin pantofi din piele de bivol, le voi găsi mii de defecte, numai ca să-mi vând propria marfă. Una-i comerțul și alta-i să spui adevărul.

— Poate că doctorul i-a prescris vin.

— De ce nu mi-a prescris și mie? Sunt tânăr și mi-e mai rău decât lui. Și-a trăit viața, a făcut tot ce-a poftit, și-a făcut de cap, pricepi? Iar mie, mie mi-a lăsat prin testament durerea la picior... Dacă e bun vinul pentru picior, de ce să nu bem? Minciună, totul nu-i decât minciună!

— Nu mai mergem la Arangheh?

— De ce să nu beau vin? În halul în care sunt! Nu mai pot pune un pas după altul și e din rău în mai rău. În câteva zile, te vei muta la Gholām, iar eu o să rămân singur, nu mai pot să stau în casa asta. Când mă întorc seara, e ca și când m-ar aduce